

Други, свързани съ същността на кредита, въпроси, на които при организирането на кредита е дадено едно удовлетворително разрешение, сж : 1. въпросът за голѣмината на лихвата ($\%$) и 2 за сроковете на погашение на капиталната сума.

Величината ($\%$) на лихвата се намѣрва въ прѣка зависимост прѣди всичко отъ размѣра ($\%$) на прѣдприемаческия доходъ : никое прѣдприятие не ще се съгласи да плаща наприм. 15% лихва, когато неговиятъ доходъ не прѣвишава, да кажемъ, 12% . Въ моменти на криза, обаче, когато маса прѣдприятия спиратъ или пъкъ сж подложени на опасни крушения, заемниятъ $\%$ може да се подигне, като изключение (за смѣтки на минали и бѣдащи печалби), по-високо отъ прѣдприемаческия доходъ ; мине ли обаче опасността — заемниятъ $\%$ заема съответно мѣсто подъ равнището на срѣдната печалба.

По-нататъкъ върху величината на земниятъ $\%$ указватъ влияние обстоятелствата : 1. на каква стадия отъ економическо развитие се намѣрва дадена страна и каква е организацията на кредита въ нея, 2. какво е равновѣсието въ дадено врѣмѣ между прѣдлагането и търсенето на капитали, 3. какво довѣрие вдѣхва заемоприемателя, 4. какъ се гарантира заемътъ и пр.

Доказано е, че съ течение на врѣмето (исторически) едновременно съ свършенствуване на техниката при производството и натрупване на богатствата, заемниятъ $\%$ пада (той е спадналъ дори до 3% въ държавитѣ съ развита индустрия), като резултатъ отъ понижение равнището, въ $\%$, на прѣдприемаческия доходъ. Последното понижение пъкъ (на прѣдприемаческия доходъ) има основание въ нееднаквиятъ съставъ, въ смисълъ на постояненъ и промѣнливъ, на капиталитѣ въ прѣдприятията въ едно по-ранно врѣме, т. е. при занаятчийско-стопанската форма на производство, и днесъ, т. е. при капиталистическата система на производство, *resp.* въ една нова държава и друга стара, въ една земеделска страна и друга индустриална, въ едно дребно прѣдприятие и друго едро : до като въ единиятъ случай отношението между постоянния и промѣнливия капиталъ се изразява, да кажемъ, съ 1:1, въ другиятъ случай това отношение е както 5:1, 10:1 и т. н. Дѣто ще рѣче, съ прѣминаване на производството отъ екстензивно въ интензивно, сир. съ похарчването на огромни суми за технически усвършенствования⁹⁾, разходитѣ за персоналъ значително се намаляватъ (мускулната сила на работника се замѣнява съ механическа) или ако тѣзи разходи се увеличаватъ, то не въ сжщата пропорция, както расте увеличението на разходитѣ за машини, инсталации и др. А понеже принадлежната стойностъ, вслѣдствие господството на фабричните закони (за работния день, за женския и дѣтски трудъ и пр.), отъ една страна и съперничеството на производителитѣ, отъ друга, не може да се увеличава въ равна пропорция съ сумитѣ, пласирани за основенъ капиталъ, то

⁹⁾ За любопитство, нека укажемъ на факта, че само единъ чукъ, чукътъ »Фрицъ« въ фабриката на Крушъ, тежи 50000 кгр. и струва на послѣдната 1.8 мл. марки.